

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 48 (1640) 1988 m. gruodžio mėn. 6 d.

XXXIII METAI

Melbourne

Nepriklausomos Lietuvos atstatymo Deklaracija

Karaliaus Mindaugo sukurtas Lietuvos valstybingumas ir tautinis sąmoningumas, paremtas krikščioniškos civilizacijos principais, praėjęs keletą šimtmečių patirtį, didelio ryžto kovas, išgyvenęs įvairius okupacinius ir tautinio atgimimo laikotarpius, 1918 metais vasario 16 dienos aktu buvo apvainikuotas nepriklausomybės laimėjimu. Lietuva paskelbta Nepriklausoma Demokratinė Respublika.

Pasaulio valstybių ir Tautų Sąjungos pripažinta Lietuva savarankiškai augo, stiprėjo ir kūrė savo ir savo piliečių ateitį.

Antrojo pasaulinio karo išvakarėse gėdingu-slaptu Hitlerio ir Stalino susitarimu Nepriklausoma Lietuvos valstybė pradėjo būti pasidalinta, o vėliau parduota, tapo Hitlerio-Stalino agresijos auka. Lietuva prieš tautos valią buvo įjungta į Sovietų Sąjungą.

Simtai tūkstančių bėgo į Vakarus ieškodami pagalbos ir apsaugos. Simtai tūkstančių nekaltai pasmerktų, be teismo buvo tremiami į ledines Sibiro tundras. Tūkstančiai traukė į miškus su ginklu rankoje priešintis okupantui.

Tautos kamienas liko pavergtame krašte, pasiryžęs nešti fizinę bei dvasinę vergiją, kentėti, išsilaikyti su laisvos ateities viltimi ir auginti naujas, tautiškai susipratusias kartas.

Helsinkio Baigiamojo akto sukurti tarptautiniai bendradarbiavimo principai, Vakarų valstybių skleidžiamas laisvas politinis, religinis, žmogaus bei tautų teisių apsisprendimas, ekonominės, ekologinės, komunikacijos, technikos tobulėjimas kartu su iš komunistinių kraštų pabėgėlių nuolatiniu šauksmu apie besitęsiančią stalinistinio komunizmo priespaudą Sovietų Sąjungoje ir okupuotuose kraštuose, pradėjo pamažu laužti geležinę sieną, skyrusią Rytų ir Vakarų valstybes, Rytų ir Vakarų kultūras, skirtingus žmonių gyvenimo lygius.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo komiteto Seimas villingai ir atsargiai stebi vykstančias permainas Sovietų Sąjungoje bei bandymus kurti atvirumą ir persitvarkymo politiką, o taip pat dėl šių pasikeitimų kylančius tautinius judėjimus pavergtoje Lietuvoje bei didelį norą laisvojo pasaulio lietuvių entuziastingai remti lietuvių tautos laisvės ir nepriklausomybės atkūrimą.

Sis viešas didingas lietuvių tautos prisikėlimas, rusenęs mūsų širdyse nuo okupacijos pradžios, išsiliejo į galingą srovę sujungdamas visus, kuriems yra brangi laisva Lietuva — pagrindžio veiklos religinius, tautinius, žmogaus teisių, Helsinkio Akto stebėjimo, Lietuvos Laisvės lygos narius, daug kentėjusius politinius kalinius, Persitvarkymo sąjūdžio dalyvius — akademikus, menininkus, kultūrininkus, tautiškai atgimusius komunistų partijos narius ir laisvojo pasaulio lietuvius, nes šiame darbe dalyvauti yra kiekvieno lietuvių tautinė pareiga ir garbė.

Lietuvai yra reikalinga kiekvieno lietuvių-lietuvių talka ir pagalba.

Bet taip pat turime būti ypatingai budrus, dvasiniai ir tautiškai stiprūs, sentimentalumo nesuvedžijami ir pajėgūs atpažinti tuos, kurie tarsi „dirbdami“ Lietuvai, faktiškai tarnauja okupanto tikslams.

Lietuvos pavergimas ir įjungimas į Sovietų Sąjungą yra tarptautinis nusikaltimas, daugumos Vakarų valstybių ir Europos Parlamento pasmerktas, reikalaujantis atitaisymo.

Mes kreipiames į laisvas pasaulio valstybes, Europos Parlamentą, Europos Saugumo ir bendradarbiavimo konferenciją bei Jungtines Tautas prašydami paramos ir pagalbos Nepriklausomos Lietuvos atstatymui, pareikalaujant Sovietų Sąjungos kariuomenės ir milicijos dalinių pasitraukimo iš Lietuvos teritorijos.

Vyriausias Lietuvos

Išlaisvinimo komitetas kviečia visus pasaulio lietuvius — pavergtoje Tėvynėje, Sovietų Sąjungos tremtyje ir laisvajame pasaulyje — įsijungti į šio garbingo uždavinio vykdymą — Nepriklausomos Lietuvos atstatymą. Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo komiteto Seimas

Bostonas

1988 m. lapkričio 13 d.

45-ji VLIKO jubiliejiniai metai

Cekoslovakija dar sovietų replėse užgniaužta

Lapkričio 8 dieną po sunkios ligos Slovakijoje mirė Nitro vyskupas Jan Pasztor. Jis buvo sulaukęs beveik 77 metų amžiaus, kunigu buvo išventintas 1934 metais, o 1973 metais konsekruotas vyskupu. Slovakijoje yra iš viso septynios vyskupijos iš kurių net penkios dabar, po vyskupo Pasztor mirties, nebeteri savo ganytojo. Pažymėtina, kad Cekoslovakijos katalikai pakartotinai kreipėsi į valdžią, prašydami leisti neužimtom vyskupijom paskirti vyskopus. Sis prašymas buvo taip pat įjungtas į šiais metais parengtą peticiją Cekoslovakijos valdžiai, kurią pasirašė daugiau negu keturi šimtai tūkstančių krašto piliečių, ir karštai parėmė Prahos arkivyskupas kardinolas Tomašek. Sios peticijos autorius, teismo sprendimu, buvo neseniai internuotas psichiatrinėje ligoninėje.

LRTV

Prelatas Petras Butkus MBE Sydnejuje sveikina apsilankiusį Lenkijos kardinolą J. Giemp

Suvalkių trikampio lietuvių tikinčiųjų pirmą kartą surengta maldos kelionė į Lietuvos sostinę Vilnių. Lomžos vyskupijos 90 tikinčiųjų su vyskupu Paetz - nuoširdžiu lietuvių draugu ir globėju, lapkričio 13-18 dienomis buvo Vilniuje, lankydami pagrindines Vilniaus šventoves ir bažnyčias. Dalyvaujant maldininkams, vyskupas Paetz aukojo šv. Mišias lietuvių kalba Aušros Vartų koplyčioje prie stebuklingo Dievo Motinos Marijos paveikslo, taip pat ir prie Sv. Kazimiero relikvijų šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Vyskupas Paetz su maldininkais susitiko ir su Lietuvos vyskupsais.

Vilniuje Gedimino aikštėje lapkričio 12 d. buvo surengtos iškilmingos šv. Mišios, kuriomis atžymėtos trys lietuvių tautai ir Lietuvai reikšmingos sukaktys: Vilniaus vyskupijos įkūrimo 600 metų, vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivybės veiklos 130 metų ir palaimintojo Jurgio Matulaitio įžengimo į Vilniaus vyskupo sostą 70 metų sukakties proga. Pagal gautas informacijas, šv. Mišias prie Vilniaus katedros durų laiptų koncelebravo Lietuvos kardinolas Vincentas Sladkevičius, Lietuvos vyskupas ir vyskupijų valdytojai. Po pamaldų pertraukos surengta konferencija pasidalinti blaivybės patirtimi, aptarti tolimesnė veiklą, apsaugoti visuomenės sveikatą Tėvynės Lietuvos atgimimo labui.

Lietuvių informacijos centras iš Brooklyno praneša apie Rygoje lapkričio 8 d. įvykusi Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio, Latvijos ir Estijos Laudies frontų pasitarimą sovietinės konstitucijos klausimais. Pasitarimo dalyviai vieningai pasisakė, kad Sovietų Sąjungos konstitucijos pakeitimų ir papildymų projektai yra visiškai nepriltnini ir dėlto raštu kreipėsi į visų sovietinių respublikų Aukščiausių Tarybų prezidentus ir į TSRS Aukščiausios Tarybos prezidentą, kad numatomi konstitucijos papildymai prieštarauja sąjunginių respublikų teisėms. Lietuvos televizija paskelbė, kad po pareiškimo tikimasi surinkti milijonas parašų.

Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio Vilniaus tarybos leidinyje „Sąjūdžio žinios“ Nr 43 yra atspausdintas 122 Kauno kunigų Seminarijos auklėtinųjų pasirašytas atviras laiškas, kuriame pritariama visuomenės reikalavimui saugumo sumetimais uždaryti Ignalinos atominę elektrinę.

Vakarų pasiekusiomis žiniomis, Lietuvoje įsisteigusi Žmogaus teisių gynimo sąjunga gauna nemažai skundų iš įvairių žmonių, kurie yra skriaudžiami ir prašo pagalbos. Vienas tokių skriaudžiamųjų yra Arūnas Dainauskas šiuo metu kalinamas kaip kriminalinis nusikaltėlis, bet baumė sudaryta politiniais sumetimais. Žmogaus teisių gynimo sąjunga rousia dokumentus, kad byla būtų peržiūrėta.

Vatikano radijas pranešė, kad naujai išrinktasis Amerikos prezidentas Bush yra gerai susipažinęs su Lietuvos problemomis ir ne kartą yra išreiškęs savo palankumą ir solidarumą lietuvių tautai, paremdamas jos vedamą kovą už savo teises. Dalyvavęs lietuvių festivalyje Pranciškonų vienuolyne Kennebunkporte, netoli New Yorko, pareiškė, kad Lietuvoje tautiniai klausimai dabar jau keliami nebe pašnibždomis, bet aiškėse vykstančiose demonstracijose, tai Lietuvai turi būti sugrąžinta laisvė.

Mūsų brangių mirusiųjų žemė

Nereikia užmiršti ir Mažosios Lietuvos

Nors anot vieno Mažosios Lietuvos poeto žodžių „Lietuvą tverdamas Dievas josios pusiau nedalino — bendros yra žemės ir pievos, vieną sudarom šeimyną“, vis dėlto amžių eigoje Didžioji ir Mažoji Lietuva turėjo skirtingą gyvenimo būdą. Pirmoji ligi 1569 metų savarankiška didžioji kunigaikštija, po to unijinė valstybė, o 1795—1915 m. priklausė carinei Rusijai. Mažoji Lietuva susidarė iš vakarinių lietuvių, prūsų ir jotvingių likučių, susiliejęs į „Lietuvninkų“ tautą. Jų apgyventos žemės tęsėsi vakaruose iki Karaliaučiaus ir dar toliau, rytuose ribojosi su D. Lietuvos siena. Lietuviai čia gyveno kompaktine mase ligi 1709—1711 m. didžiojo maro. Tada išmirė daugybė žmonių. Kraštas buvo gerokai kolonizuotas vokiečiais, lietuvių skaičius sumažėjo. Iki 1525 m. Mažoji Lietuva sudarė nemažą Kryžiuočių ordino valstybės teritorijos dalį, o vėliau tapo Prūsijos kunigaikštijos dalimi. 1701—1871 m. priklausė Prūsijos karalystei, o nuo 1871 m. Vokietijos imperijai

Istorijos buvo lemta, kad ne Didžioji, bet Mažoji Lietuva pirmoji prabilo į lietuvių tautą rašytu-eiliiuotu Martyno Mažvydo žodžiu. Vėliau ji išugdė daugybę rašytojų bei kultūrininkų, iškėlė poetinį talentą — Kristijoną Donelaitį, pasaulinio garso literatą, kurio raštai išversti į daugelį pasaulio kalbų ir kuriame, galbūt, neturime lygių. Prisimintini iš čia kilę XIX a. dauglabalsės poezijos kūrėjai. Išskirtinai minėtinas mažlietuvius Vidūnas. Mažoji Lietuva ilgus amžius savo raštija pirmavo prieš Lietuvos D. kunigaikštiją. Iki 1800 metų Prūsijoje buvo išleisti 279 lietuviški spaudiniai (pavadinimai), kai tuo tarpu D. Lietuvoje tik 209.

1800 m. duomenimis M. Lietuvoje buvo daugiau kaip 400 kaimo lietuviškų mokyklų. 1786 m. G. Ostermejeris rašė, kad dabar „iš šimto lietuvių vos vienas kitas skaityti nemoka“. Ir Dievo žodis bažnyčiose (apie 90) buvo skelbiamas lietuviškai.

Kodėl taip įvyko, eilėmis nusakė didysis mažlietuvius prof. Liudvikas Reza savo 1823 m. rašytame eileraštyje šiais žodžiais: „Simtus jau metus saulelė tekėjo ir leidos iš ano cėso, po kam miels viešpats mūsų karalius, kurį lietuvininkai vis meilės širdyje laiko, ant aukštos sūilės Karaliaučium, mums padarytos kalbą Lietuvos tiems jauniems liepė mokinti, kurie Dievo žodį žmonėms kartuntą sakyti ir mokytojais

Bronius Kviklys
Mūsų specialus bendradarbis Čikagoje

likrais ketina pastoti“. Taigi tada karališka administracija ne tik nedraudė lietuviškai kalbėti, bet ir įstatymus, greta vokiečių kalbos, spausdino lietuviškai.

Deja, ne visą laiką taip buvo. Pasikeitė karaliai ir lietuvių kalba XIX—XX a. sandūroje buvo išguita iš mokyklų, tačiau bažnyčiose ji daug kur išsilaikė iki II pasaulinio karo.

Mažlietuvius Vilnius Kalvaitis (1848—1914) tautosakos rinkėjas 1884—1894 m. aplankė apie 90 lietuvių parapijų, užrašė daugybę dainų ir kt. tautosakos dalykų, surinko ir savo leidinyje „Lietuviškų vardų klėtele“ paskelbė apie 15.000 lietuviškų vietovardžių, asmenvardžių. Jie išsilaikė ilgą laiką, tačiau hitlerinė Vokietija 1938 m. pakeitė vokiškais daugiau kaip 2000 kaimų bei kiemų, o taip pat upių, ežerų, kanalų vardų.

1918.XI.II Tilžėje lietuviai įkūrė „Prūsų lietuvių susivienijimo tautos tarybą“, kuri 1919.XI.30 paskelbė ligi šiol didelio dėmesio vertą dokumentą, į mūsų politinę literatūrą įėjusį „Tilžės akto“ vardu, kuriuo buvo pareikalauta „priglaudimo Mažosios Lietuvos prie Didžiosios Lietuvos“. Žinoma, didžiosios valstybės, kaip ir visada, šio lietuvių noro nepasė ir tik 1923 m. sausio mėnesio sukilimu prie D. Lietuvos grįžo maža Mažosios Lietuvos dalelė — Klaipėdos kraštas.

Per 700 metų dar gyvus išlikusius lietuvius galutinai prabaigė sovietinių rusų įvykdytas genocidas. Mažoji Lietuva buvo pavesta Sovietų Sąjungai, kaip Rusijos (ne sovietinės Lietuvos) provincija. 1975 m. Helsinkyje 25 valstybių pasirašytas Helsinkio paktas garantavo Sovietų Sąjungos sienų neliečiamybę. 1945 m. Mažoji Lietuva, išsūdžius bei ištrėmus jos gyventojus (vokiečius ir lietuvius), nustojo egzistavusi. Ir dabar mes ją laikome „mirusių brolių žeme“. Kaliningrado sritis formaliai įkurta 1946.IV.7. Ji apima 15.000 kv. km plotą, kuriame yra apie 800.000 gyventojų, iš kurių 77% rusai, 9,4% gudai, 6,6% ukrainiečiai, 3,2% lietuviai.

„Gimtajame krašte“ (Nr. 40, 1988) rašoma, kad šioje srityje dabar gyvena apie 40.000 lietuvių, neturinčių nei lietuviškų mokyklų, nei spaudos gimtąja kalba, o dabartiniai šio krašto gyventojai savo istoriją pradeda nuo 1945-ųjų. Ten pat rašoma, kad okup. Lietuvoje įsteigta ir pradėjo veikti „Prūsai“

draugija, kuri mėginanti atgaivinti krašto lietuviybės tradicijas, prūsų kalbą, registruoti visus krašte išlikusius kultūros paminklus, įamžins kultūros veikejų atminimą. Klubo pirmininku (didžiuoju mistru) išrinktas žinomas prūsų kalbos tyrinėtojas V. Mažiulis, kancleriu — kalbininkas L. Palmaitis. Tai gera žinia.

Okupuotos Lietuvos lietuviai Mažosios Lietuvos likimu bei palikimu domisi jau daug metų. Nežiūrint kieto režimo, jiems pavyko surasti K. Donelaičio kapą bei jo palaikus, atstatyti Tolminkiemio bažnyčią, atstatoma ir klebonija. Rūpinamasi bent kai kurioms vietovėms grąžinti senuosius lietuviškus vietovardžius. Atrodo, kad rusiškoji administracija sutinka nuimti nuo Donelaičio Tolminkiemio rusišką „Cistyje Prudy“ vardą, bet kol kas neleidžia sugrąžinti „Tolminkiemio“, o šio vietovę pavadinti „Donelaičiu“.

Lietuvos kultūrininkai bei moksleiviai surado daug senų ir apnaikintų kultūros paminklų, ieškoma M. Mažvydo kapo. Tilžėje (dabar Sovietsk) tebėra išlikęs namas, kuriame gyveno ir kūrė Vidūnas. Prie jo buvo prikulta paminklinė lenta su įrašu lietuvių ir rusų kalbomis. Labai maža tikimybė, kad Kalningrade ar Sovietske vaikščios žmonės J. Brekūno, Rapalio ar kitomis lietuvių veikėjų vardais pavadintomis gatvėmis. Mažosios Lietuvos likimo klausimas yra ir Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio planuose. Rašomos studijos, leidžiamos knygos.

Ir išvijoje šis tas daroma. Keliose lietuvių kolonijose veikia Mažosios Lietuvos lietuvių skyriai. Yra M. Lietuvos Rezistencinis sąjūdis, jau daugelį metų atstovaujamas VLIK'e. Deja, mažlietuviai nusiskundžia, kad ši instancija nepakankamai rūpinasi M. Lietuvos likimu. Toronte leidžiamas A. Lymano gražiai redaguojamas „Lietuvos pajūris“. Prieš keletą metų įsteigtas M. Lietuvos fondas, kurio tikslas populiarinti ir finansuoti remti M. Lietuvos idėją, ruošti ir leisti studijas. Ruošiami Tilžės akto ir Klaipėdos krašto minejimai.

Nors sovietinis genocidas ištiko Mažąją Lietuvą, nors šis kraštas dabar yra okupantų militarinė tvirtovė kovai prieš Vakarų valstybes, bet ankstyvoji ir netolima istorija rodo, kad tai mūsų — lietuvių žemė. Taigi reikia ir toliau tęsti neatlaidžią kovą už abiejų Lietuvos dalių susijungimą.

Palestinos Tautinei Tarybai Alžyre XI.15 paskelbus Palestinos nepriklausomybę, per savaitę jau 35 valstybės ją pripažino, apimant Egiptą ir Kiniją, nors nepriklausomos Palestinos valstybės sienos dar nėra tiksliai nustatytos, bet Izraelis to nepripažįsta, kaip ir Rusija iš okupuotų kraštų neišsina, kol negauna per nagus.

Published by Dr Pranas Daukyns
18 Henry St. Kensington 3031.
President of the Lithuanian
Catholic Federation.

Įvykiai

Canberra. Senatorius Peter Baum, žymus liberalas ir praktikuojantis žydas, rašo „Herald“ XI.21 dėl karo nusikaltelių įstatymo priėmimo balsuos su valdžios esančia Darbo partija. Tačiau „The Age“ XI.22 vedamuoju kolumnistas Michael Barnard argumentuotai skelbia: „Laikas nusikratyti karo nusikaltimų įstatymus“.

Melbournas. Beveik nėra dienos, kad australų laikraščiai neskelbtų didžiųjų spaudos agentūrų žinių iš Pabaltijo laisvės reikalavimų. „Herald“ XI.23 vedamuoju rašo: „Baltų vedamuoju rašo: „Baltų perspektyva — šurpūs vėjai“. Hitleris 1939m. pardavė Stalinui Pabaltijo valstybes, bet jos niekada neparado troškimo išsivaduoti iš sovietų jungo. Gorbačiovo padrasinimas platesniam atvirumui Pabaltijo valstybėse iškilo masinėmis demonstracijomis. Pabaltijo dilema: Gorbačiovas sovietine konstitucija atmeta galimybę atsiskirti respublikom nuo Sovietų Sąjungos. Ši krizė ypatingai galinga Estijoje, kur virš milijono pasirašė peticiją, siekiant teisės atsiskirti nuo sovietų. Hitlerio ir Stalino pasėtos karčios sėklos gali Gorbačiovui išauginti labai karčius vaisius.

„Newcastle Herald“ XI.21 stambia antrašte skelbia: „Prasideda protestai, kai Lietuva nusilenkia Maskvai“. Išsiveržė gatvių demonstracijos Vilniuje su 10.000 žmonių, kai respublikos Aukščiausiasis Sovietas (rašo „parlamentas“) nusprendė pasitraukti nuo Estijos suvereniteto kontroversinės deklaracijos, kurią Maskva aiškiai atmetė. Protesto demonstracija bematant už kelių valandų prasidėjo, išgirdus Aukščiausio Sovieto nutarimą ir Lietuvos masinis Sąjūdis kaltino deputatus išdavimu: „Mes klastingai dūrėm į estų nugarą“. Tą žinią skelbė pasaulinė Reuter agentūra.

Nobelio Taikos premijos laureatas akademikas Andrej Sacharov XI.6 iš Maskvos atvyko į Jungtines Amerikos Valstijas dviejų savaitių vizitui. Spaudos atstovams pažymėjo, kad Sovietų Sąjungoje dar tebėra politinių kalinių ir dėl savo religinių įsitikinimų. Vašingtone pasimatė su prezidentu Reagan ir jam buvo įteikta Einsteino fundacijos premija. Sacharovas buvo daugelį metų persekiojamas už tai, kad ryžtingai gynė žmogaus teises ir laisves. Sovietų valdžia dabar jam pirmą kartą leido išvykti į užsienį.

Associated Press agentūra praneša, kad sovietinė valdžia numato pastatyti paminklą Katyn'o miške, netoli Smolensko, kur buvo įvykdytos vienos žiauriausių žudynių II pasaulinio karo metu. Katyn miškelyje buvo sušaudyta virš 4.000 lenkų karininkų, o kitoje vietoje netoli Katyn, nužudyti apie 10.000 lenkų karių. Šias žudynes įvykdė sovietai Stalino įsakymu.

TEVISKĖS AIDAI
18 Henry St. Kensington. Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDZIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Daukyns. Korespondencijas, straipsnius,

skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu.

Prenumeratos kaina metams \$25, Kituose kraštuose \$30, Atskiras

numeris .50c Skelbimai už skilties vieną cm - \$1.50 c. Nuolatiniams

skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma.

Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožūra.

TEVIŠKĖS AIDAI

Nekaltai Pradėtoji

Advento metu besiruošiant Kristaus Gimimo šventei, Bažnyčia mūsų akis ir širdį patraukia prie Nekaltai Pradėtosios Sventiausios Marijos gruodžio 8-tosios šventės. Kai mes visi gimstame su pirmąsias gimimą nuodėme, Sventiausioji Mergelė Marija, atsižvelgianti į jos būsimą Dievo motinystę ir išganytojo nuopelnus, nuo pat savo pirmojo momento, kai Dievas sukūrė jos sielą, buvo apsaugota nuo gimtosios nuodėmės.

Marija, kuriai tenka svarbus vaidmuo išganyto istorijoje tarytum sujungia ir atspindi savyje didžiulias tikėjimo tiesas. Todėl minima ir gerbiama, ji veda tikinčiuosius į savo Sūnų bei jo auka ir meile dangiškai Tėvui. Kristus tam buvo Sventosios Dvasios pradėtas ir gimė iš mergelės, kad Bažnyčios pastangomis gimtų ir augtų tikinčiųjų širdyse. Todėl savo apaštalavimo darbe Bažnyčia pagrįstai žvelgia į Kristų pagimdžiusiąją. Danguje, jau garbingo kūno ir sielos, Marija spindi, o žemėje ji šviečia keliaujančiai Dievo tautai kaip tikros vilties ir paguodos ženklas, kuris mus veda į Dievo Motinos prakilnumo pripažinimą, skatina myleti Mariją kaip motiną ir sekti jos dorybėmis.

Marijos garbinimas į Lietuvą atėjo iš Vakarų Europos tiek dogmatiniu, tiek liturginiu atžvilgiais. Įvairios šventės, pamaldumo praktikos Lietuvoje neatsilikė nuo Europos ir kai kur pralenkė. Gal niekur kitur tokiam nedideliame plote nėra tiek garsių Marijos šventovių ir stebuklingais jos paveikslais vietų, kaip mūsų Lietuvoje. Neveltui Lietuva užsiėmė Marijos žemės vardą ir jos šventės tapo tikro dvasinio triumfo apraiška.

Siluva, tai Lietuvos Liurdas, kur apsirėiškęsi Dievo Motina Marija 1608 metais - visos Lietuvos tikinčiųjų lankoma Marijos šventovė. Čia Marija vadinama Ligonų Sveikata. Teisingai vyskupas Vincentas Brizgys pastebi, kad Siluva yra šventesnė ne tik už visas kitas Lietuvos šventoves, bet ir už tūkstančius pasaulyje esančių vietų, į kurias kasmet keliauja milijonų minios. Lietuvos sostinė Vilnius yra garsi Aušros Vartais. Kun. Dr. Juozas Vaišnora M.K. Lietuvoj priskaičiuoja net 52 Marijos šventoves!

Keliaudami ieškoti Marijos globos ir pagalbos, kaip geri lietuviai Marijos vaikai - visų pirma aplankykime sava: Marijos šventoves Lietuvoje ir jų pačias garbiausias - Siluvoje, Vriūje, Trakuose, Zemačių Kalvačioje. Dabar Persitvarkymo sąjūdžio metu laisviau galime patekti į Lietuvą ten, kur mūsų pavergtieji broliai ir sesės įgauna sau stiprybės ir išvermės kovoti už Dievo ir žmogaus teises, už Tėvynės Lietuvos laisvę.

PD

ALBINAS POCIUS

Mūsų gausių metų nuolatinis bendradarbis, diplomuotas žurnalistas, visuomenininkas Albinas Pocius gruodžio 13d. sulaukia 70 metų amžiaus sukakties. Jis gimė Sedoje, Zemačiuose 1918.XII.13. Vidurinį mokslą išėjo Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Žurnalisto talentu suvito jau Lietuvoje, rašęs į laikraščius ir žurnalus. Melbourne Royal College įsigijo žurnalisto diplomą. Beveik nėra savaitės, kad jos straipsnių nebūtų „Tėviškes aiduose“. Gyvendamas Melbourne savo veikla iškilo stipriu visuomenininku, susidraugavęs su astralų partijų vadovaujama asmenimis jų parengimuose, parlamentaris, ministeriais ir mūsų Melbourne Lietuvių bendruomenę išvedė į australų viešumą, būdamas Bendruomenės ir vėliau Krašto valdybos pirmininku. Vasario 16-tos proga 1976m. pradėjo ruošti Lietuvių namuose diplomatinis priėmimus, kurie ir po šiai dienai yra tęsimi. Po tokių priėmimų pas jį namuose žmona Rūta suruošdavo parlamentarams, ministeriams atskiras vaišes.

Būdamas Pavergtųjų Tautų tarybos pirmininku 1976.VII.25 suruošė katalikų St. Patrick katedroje pirmąsias Pavergtųjų Tautų Ekumenines pamaldas, suburiantis gerokai virš tūkstančio žmonių melstis už savo kraštų sovietų pavergtuosius brolius ir seses, kad Dievas juos stiprintų drąsiai išpažinti tikėjimą, kad su atsivertusiais persekiotojais

visi laisvai galėtų garbinti Dievą. Ekumeninės pamaldos įėjo į tradiciją ir kasmet jos sutraukia didžiulę minią pavergtųjų tautų atstovus.

Yra daug iškilų darbų, kuriuos Albinas Pocius yra įvykdęs. Tad sveikiname Adelaidėje mūsų brangų

Brolį Skautininką Albiną Pocių, pradėdantį savo amžiaus 7-tąjį dešimtmetį ir linkime gausios Dievo palaimos, stiprios sveikatos. Dėkojame už jo energiją, darbštumą, ir tą didžią meilę Dievui, Tėvynai, Artimui, kuri verčia jį aukotis didžiam idealui - Laisvai ir Nepriklausomai Lietuvai.

Kun. Dr. Pr. Daukny

Kazimieras Mioldažys

Naujasis „Tėviškes aidų“ Redaktorius

Kazimieras iš profesijos architektas, veiklus visuomenininkas. Į Australiją atvyko pirmuoju transportu 1947m. Jo gyvas „Pirmųjų žingsnių Australijoje“ aprašymas paskelbtas ALB I tomo Metraštyje. Bonegillos stovykloje kartu suorganizavo tautodailės parodą, ruošė Pabaltiečių koncertą, arkivyskupo sutikimą. Atsikėlęs į Melbourną 1948m. Tautos šventės proga su Povilu Baltučiu suorganizavo Australijos Lietuvių d-jos skyrių,

išrinktas jos pirmininku. 1950 draugijos skyrius persiorganizavo į PLB ir buvo jos valdyboje. 1949 sudarė delegaciją pas Melbourno arkivyskupą Daniel Mannix iškvieisti iš Vokietijos kun. Praną Vaserį Melbourno lietuvių kapellono pareigom. Audiencija gerai pasisekė ir jau netrukus sekantais 1950m. per šv. Kazimiera kun. Pr. Vaseris atvyko į Melbourną. Keletą metų Kazimieras kaip architektas dirbo Naujojo Gvinejoje. Grįžęs į Melbourną,

1956m. vedė Apoloniją Ragauskaitę, susilaukė trijų dukrų. 1959m. su inž.V.Civinsku įsteigė Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos skyrių, dirbo ALB Apylinkės valdyboje, išrenkamas į ALK Federacijos valdybą, dainuoja Vyrų oktete, Dainos Sambūryje, gieda Parapijos chore ir jo pirmininkas. Mokytojo mūsų Parapijos Sekmadienio mokykloje, geras paskaitininkas, organizatorius. Paskutinius pilnus trejus metus buvo ir „Tėviškes aidų“ administratorius.

Linkime Kazimierui geros sėkmės naujose Redaktoriaus pareigose ir visi bendradarbiai remsime, kad „Tėviškes aidai“ visuomet neštų patriotinę katalikišką mintį Dievo garbei ir Tėvynės Lietuvos laisvei ir nepriklausomybei. Dieve, Jūsų padėk!

Kun. Dr. Pr. Daukny

ALK Federacijos valdybos vardu

Lenkų septyni tūkstančiai tikinčiųjų trečiadienio vakare Varšuvoje dalyvavo pamaldose, kuriose buvo atžymėtos lenkų milicininkų žiauriai nužudyto kunigo Popieluszko mirties ketvirtosios metinės. Mišias už nužudytojo kunigo sielą aukojo Varšuvos vyskupas pagalbininkas Kedziora šv. Stanislovo bažnyčioje, kurioje yra palaidotas Solidarumo kapellonas kun. Popieluszko. Dalyvavo darbininkų delegacijos iš visos Lenkijos ir daug profsąjungos Solidarumo šalininkų.

ZMOGAUS TEISIŲ DIENA

Gruodžio 10 d. yra Tarptautinė Zmogaus Teisių diena, nes tą dieną 1948 m. buvo Jungtinių Tautų paskelbta ir visų pasirašyta deklaracija apie žmogaus teises. Nors Sovietų Rusija yra kolonistinė vergų darbo jėgą naudojanti valstybė, bet jos diktatoriai visai nerausdami iš gėdos pasirašė šią deklaraciją aiškiai žinodami, kad jos kaip ir kitų sutarčių visai nesilaikys, nes jie vadovaujasi ne krikščioniškosios Vakarų kultūros dėsniais, bet Lenino nustatyta melo ir apgaulės politika.

Tą pačią dieną buvo iškilmingai pasirašyta ir laisvojo tautų apsisprendimo deklaracija, kur nusakoma, kad kiekviena tauta, didelė ar maža, turi teisę pati nuspręsti savo likimą ir nustatyti savo valdymosi formas. Nors Sovietų Rusija turi pavergusi apie 100 įvairių tautų ir tautelių, bet visai nerausdama iš gėdos pasirašė ir šią deklaraciją.

Nuo abiejų Deklaracijų pasirašymo dienos gruodžio 10 d. visame pasaulyje yra švenčiama kaip Tarptautinė Zmogaus Teisių diena. Kaž kodėl ši diena tarp lietuvių nebuvo labai išpopuliarinta, bet jos reikšmė mūsų tautai ten Tėvynėje ir čia išsivijoje yra labai reikšminga. Mes kovodami už pavergtosios Tėvynės laisvę ir ten esančių žmonių elementarines teises ne visada mokėjome politiniai tai išnaudoti mūsų pačių ir Lietuvos naudai. Mes turėtume atkreipti didesnį dėmesį į Laisvojo tautų apsisprendimo Deklaraciją, kurią pasirašė ir Sovietų Rusija ir reikalauti, kad pagal jos pačios pasirašytą Deklaraciją, ji suteiktų teisę lietuvių tautai į laisvąjį apsisprendimą.

Mes turime Jungtinių Tautų sukurtą ginklą, kuriuo nenorime ar nemokame pasinaudoti kovoje prieš Lietuvos okupantą. Mums reikia įrodyti pasaulio viešajai opinijai, kad kolonistinė Sovietų Rusija, būdama abiejų Deklaracijų signatarė, pati jų nevykdo išnaudodama vergų darbą Sibiro koncentracijos stovyklose ir visai nesiruošia išeiti iš karo metu pagal susitarimą su Hitleriu užimtų Pabaltijo kraštų.

Norint tinkamai išeiti su protestu prieš Sovietų Rusiją vien lietuvių balso čia neužtenka. Čia reikalinga Pabaltiečių bendros akcijos ir visų pavergtųjų tautų bendruomenių talkos. Jeigu iki šiol nebuvo darnaus bendro fronto, tai reikia paieškoti tam priežasčių.

Rusai supranta, kad vieninga ir bendra visų pavergtųjų tautų akcija jiems būtų labai pavojinga, todėl jie bando įvairiai trugdyti, kad tik mūsų tarpe nebūtų vienybės. Tą jau pastebėjo ir Lietuvos pogrindžio spauda. „Aušrelėje“ rašoma: „Kuo kitu, jei ne sovietinio saugumo rankos įsikišimu galima paaiškinti mūsų išsivijos propagandos susilpnėjimą, sustabarėjimą ir viskam atbukimą, kelianti kiekvienam lietuviui pavergtoje tėvynėje gilų liūdesį ir susirūpinimą.“

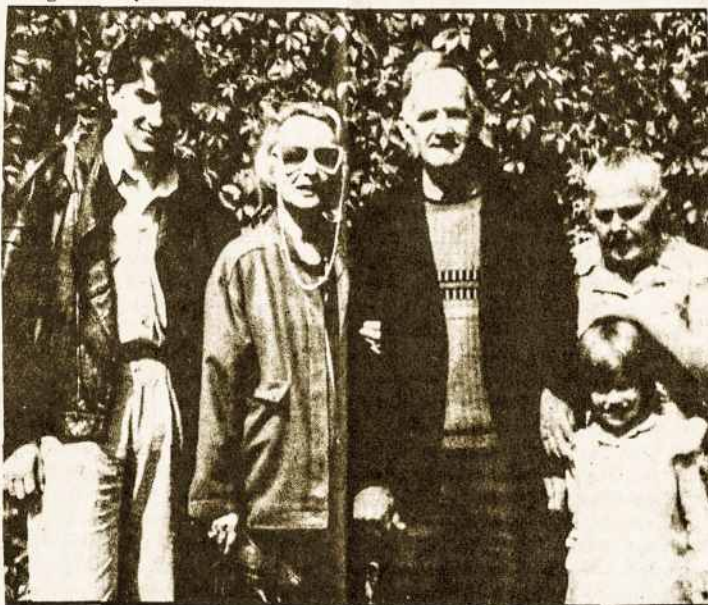
Niekada nepamirškime, kad

Rašo Alb. Pocius

Vakarų politikai viską matuoja iš praktiškosios pusės. Jie pripažįsta tik materialinį savo pajėgumą arba mūsų atstovaujamos grupės politinį svorį rinkimų metu. Pasimokinkime iš žydų kaip jie atstovauja savo reikalus ir priverčia įvairių kraštų vyriausybes dirbti net savo krašto nenaudai.

Mūsų visų pavergtųjų tautų bendruomenių jėga yra tik vienybėje, o per vienybę gaunasi ir politinis svoris, kurį kiekvienas politikas labai vertina, nes žino, kad už trijų metų ir vėl bus nauji parlamento rinkimai. Niekas rimtai nesiklausys, jeigu mūsų išsivijos vadovai nuėję į valdžios įstaigas kalbės tik savo vardu, bet bus visai kitas reikalas, jeigu jie galės drąsiai pasakyti: „Mes kalbame visų Rytų Europos pavergtųjų tautų bendruomenių vardu ir mes atstovaujame ketvirtį milijono rinkikų. Tada ministeris maloniai paprašys atsistėti ir su dėmesiu tave išklauses paprašys vėl užėiti. Atsakymus į savo raštus gausi ne per sekretorę, bet su paties ministerio parašu, nes jis žinos, kad nuo tavo bendruomenės priklauso labai daug sekančių rinkimų rezultatai.“

Šiandien kada Lietuvoje jau laisvai keliama Lietuvos trispalvės, giedamas Lietuvos himnas, gražinamos išniekintos bažnyčios, daug kas gali pamanyti, kad Lietuva jau laisva. Mažiau galvojantis jau net ruošiasi grįžti namo, todėl kalbėti apie okupaciją arba Zmogaus teises daroši nepopuliaru, tačiau neieškime save suklaidinti. Lietuvoje vyksta didelės permainos ir visi lietuviai nori savo karštui daugiau laisvės, nesvarbu ar jie priklauso partijai ar pogrindžiui, bet nepamirškime, kad Rusija tebėra tvirta ir taip lengvai geru noru iš Pabaltijo nesikraustys. Net pats Leninas savo raštuose išpėjo saugotis rusų šovinizmo.

Lietuvoje Jonas Mašanaukas, jo motina Birutė, dėdė Alfonsas Jarutis su žmona ir anūke. Nuotrauką įdėjo Melbourne „The Age“ XI.26. Jonas Mašanaukas dienraščio redakcijos bendradarbis grįžęs iš apsilankymo Lietuvoje pateikia gyvą aprašymą per visą didelį puslapį „Backlash in the Baltic“ - Staligus atšokimas Pabaltij - Sovietų Sąjunga žvelgia iki šiol į negirdėtą sovietams išsūkį Estijoje ir neramumai aidai Armėnijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Jonas susitiko su dėde grįžusiu iš sovietų koncentracijos lagerių ir jo slūpės išgyvenimai, daug detalių apie Rusijos okupaciją Lietuvoje, laisvės prasiveržimai.

Gorbačiovas nuvažiuovęs į Ukrainą visur tą kraštą vadino Rusija, o lankydamas Estiją ir Latviją stebėjosi, kodėl tie kraštai nerodo rusų tautai dėkingumo už jų „išlaisvinimą“. Lietuva dar nėra laisva ir mūsų kova yra ne su Lietuvos pareigūnais, bet su okupantu, kuris sunaikino vieną trečdali Lietuvos gyventojų ir sutrypė Lietuvos nepriklausomybę, todėl yra svarbu sau ir kitiems priminti apie 1948 m. gruodžio 10 d. pasirašytas Zmogaus Teisių ir laisvųjų tautų apsisprendimo Deklaracijas.

Gyvybės prailginimui

Popiežių Joną Paulių II-ąjį lapkričio 11d. planke Vatikane šiomis dienomis įvykusio medicinos darbuotojų trečiojo tarptautinio suvažiavimo dalyviai. Popiežiškosios Mokslų akademijos surengtame suvažiavime dalyvavo daugiau negu šeši šimtai mokslininkų ir medicinos ekspertų iš beveik 60-ies pasaulio kraštų jie gilinosi į pagrindinę temą: „Gyvybės prailginimas ir gyvenimo kokybė“. Karštai pritarė medicinos darbuotojų iniciatyvai drauge apsvarstyti šią svarbą temą, Jonas Paulius II-sis pažymėjo, jog gyvybės prailginimas didžia dalimi priklauso nuo gyvenimo sąlygų pagerinimo ir dėl to paragino valstybines ir privačias institucijas ne tikai neišleisti iš akių senyvo amžiaus pasiekusių žmonių problemų, bet nuolat ieškoti naujų priemonių palengvinti senyvo amžiaus žmonių padėtį, pagerinti jų gyvenimo sąlygas, suteikiant jiems reikiamą sanitarinę ir kitokią globą ir sudarant jiems sąlygas išjungti į kultūrinį gyvenimą, praplėsti ir pagilinti turimą išsimokslinimą, ir dalyvauti įvairiose veiklos srityse. Popiežius ypatingu būdu paragino ekonominiai išsivysčiusias šalis pasirūpinti senyvo amžiaus žmonių padėties ūkiniai atsilikusiuose kraštuose, kuriuose vargas, ligos, alkis, socialinių struktūrų stoka dramatiškai sutrumpina žmonių gyvenimą.

LRTV

Zalingas kopijavimas

Kada Lietuva pergyvena istorinių pasikeitimų momentą, kada Australijoje turime problemą su neva tai karo nusikaltėlių įstatymo įvedimu, kada turime sunkumų su tinkamos Krašto valdybos sudarymu, paskelbtos ALB Krašto tarybos suvažiavimo darbotvarkėje šie pagrindiniai reikalai visai neminimi. Vietoj to turime visą eilę pranešimų ir pranešimėlių bei sveikinimų. Sveikinimų už ką? Ar todėl, kad pamiršta mūsų veiklos paskirtis?

Aišku, kad ši programa yra praelties nevykusių programų kopija. Tačiau tokiu svarbiu momentu mums tikrai neleistina suvažiuoti iš visos Australijos į Adelaidę, kur tik žiovausim iš nuobodulio besiklausydami tuščių ar pustučių pranešimų, kuriuos Krašto valdyba galėtų išsiuntinėti Tarybos nariams dar prieš suvažiavimą, kad jie tuos pranešimus perskaitytų ir įvertintų ir jeigu turės pastabų ar abejonių, kad galėtų iškelti suvažiavime.

Vietoj to, Taryba turėtų pagvildinti problemą, liečiančią mūsų pagalbą kovojančiai su priešpaua lietuvių tautai. Tai plati tema, apimanti politinį darbą, santykius su ok. Lietuva ir tiesioginę pagalbą krašto kovotojams.

„Karo nusikaltėlių“ problemai taip pat turėtų būti skiriama šiek tiek laiko. Jei valdžios projektuojamas įstatymas būtų priimtas ar atmetas dar prieš suvažiavimą, mums teks tartis apie to pasekas bei tolesnius žygius, tautiečiams gelbėti.

ALB Krašto valdybos klausimas irgi turi būti aptartas. Ypač šiuo metu mums reiklinga veikli, apdairi ir turinti visos bendruomenės pasitikėjimą Krašto valdyba. Atrodo, kad ir didesnės bendruomenės jau neturi pakankamo skaičiaus kompetingų asmenų Apylinkių ir Krašto valdyboms sudaryti. Reikia gerai pagalvoti, kaip šį klausimą išspręsti. Ar sudaryti Krašto valdybą iš įvairių Apylinkių kandidatų, ar palikti Apylinkės valdyboms eiti Krašto valdybos pareigas eiles tvarka ar patenkininti Krašto valdybos išrinkimu iš Sydnejaus pristatyto sąrašo, kaip kad buvo iki šiol.

Dar nevēlu minėtą programą pertvarkyti. Visi pranešimai, išskyrus pačios Krašto valdybos trumpą pranešimą, turėtų būti išsiuntinėti Tarybos nariams prieš suvažiavimą. Bendruomenės inkorporacijos klausimas nėra skubus nei aktualus ir gali būti atdėtas kitai progai. Vietoj to Taryba turėtų laiko diskutuoti ir nutarti dėl gyvybiškai svarbių Lietuva ir mūsų bendruomenel klausimų.

Dr. Jonas Kunca
ALB Krašto tarybos narys

KUN. A. SVARINSKAS APIE KAUNO KUNIGŲ SEMINARIJĄ

Amerikos Balso korespondentės Kristinos Nakienės interviu apie padėtį Kauno tarpdiecezinėje kunigų seminarijoje.

(Tęsinys)

3. Apie Religijų reikalų tarybos įgaliotinio ir kitų įtaką seminarijoje

Kiekvienais metais, taip pat ir šiame, KGB verbuoja klerikus dirbti saugumo agentais. Paprastai seminarijos vadovybė įteikia RRT įgaliotiniui naujų klerikų sąrašus dar birželio mėn. Tada KGB atstovai „medžioja“ naujuosius kandidatus tėviškeje arba gatvėje, vežasi į miestus ar į viešbučius pakeliui. Ir paprastai pareiškia, jei nesuliks būti užverbuotas, nepateks į seminariją. Ir priešingai, saviesiems žada keliones į užsienį ir kitokias lengvatas. Pasiklausykime LKB Kronikos Nr. 23: Per 1976 metų Velykų atostogas daugelis klerikų neturėjo ramybės. Saugumiečiai klausinėjo juos iš kur gauna LKB Kroniką ir „Aušrą“. Be to, buvo klausinėjami, kaip jie šventė Vasario 16-ąją. Klerikai buvo tardomi apie kai kuriuos kunigus, kuriuos saugumiečiai traktavo kaip reakcingus.

Neoprezbyteris Jonas Alesius 1976 m. vasarą buvo nuolatos saugumiečių varginamas, norint jį užverbuoti KGB agentu. Saugumiečiai atvažiuodavo automobiliu į jo namus, pasigaudavo einantį keliu ir, nusivežę į Lazdijus, terorizavo.

LKB Kronikos Nr. 31 liudija: KGB ir toliau visu uolumu verbuoja seminarijos auklėtinius savo agentais... Arba vėl: KGB ir Religijų reikalų tarybos (RRT) dėka į seminariją pateko nemaža grupė kunigystės šventimams gauti visiškai netinkamų kandidatų, kurie terorizuoja gerus klerikus. Seminarijos vadovybė bijo tokius klerikus iš seminarijos pašalinti, kad nenukentėtų. Kai kurie klerikai aiškiai dirba KGB pavedimu. Uolūs klerikai randa savo stalčiuose raštelį, raginančių nebūti uoliais, nes ateitis esanti ne uoliųjų rankose. Iš klerikų stalčių dingsta jų parašyti pratybiniai pamokslai. Štai, Vytautas Rudys turi drašos kitam klerikui rėžti į akis: — Saugumas yra visagalis, ir aš padarysiu, kad tu seminarijoje nesimokytum.

1980.III.31 vilnietis A. Gofmanas rašė TTG kat. Komitetui ir prašė paskelbti visiems, kad jis nebuvo priimtas į seminariją vien dėl to, kad nesutiko užsiverbuoti. — Taigi, aš patyriau, kad kandidatus į kunigų seminariją atranka ne seminarijos vadovybė, o saugumiečiai

RRT įgaliotinis Anilionis 1982 m. gegužės pabaigoje „smegenis plovė“ V-jo kurso klerikams prieš šventimus apie kunigus ekstremistus. Visi, kurie gina Bažnyčią, Petriui Anilioniui yra ekstremistai. Ir taip metai iš metų iki mūsų dienų. Šiame valdžia nepriėmė į seminariją 6 klerikų ir nesiteikė paaiškinti priežasčių. Laimė, kardinolas savo autoritetu įsakė seminarijos vadovybei priimti visus. Duok Dieve, kad ordinarai, kunigai ir tikintieji palaikytų kardinolo ryžtą. Šiaip nėra kam

vargšus klerikus užstoti; jie dažnai paliekami likimo valiai. Todėl nenuostabu, kad yra užverbuotų ir seminarijoje. Vyrauja vienas kitu nepasitikėjimo dvasia.

4. Apie pagrindžio seminariją

Pagrindžio seminariją pagimdė gyvybinė Bažnyčios beda: stoka kunigų. Kasmet miršta daugiau, negu išleidžia seminariją. Pastaraisiais metais šis skirtumas mažėja. Tačiau stoka labai jaučiama. Be to, kunigų amžiaus vidurkis jau seniai persoko 60 metų.

LKB Kronika Nr 12 (1974 m.) rašo: — mėtomi akmenys į kunigus pagrindininkus. Civilinė valdžia trukdo tokiems dirbti. Kažin, ar šie kunigai ne pilniau atlieka savo pareigas, ar ne daugiau parodo idealizmo ir aukos už daugelį tų, kurie dirba oficialiai ir viešai? Kas iš mūsų, oficialiai dirbančiųjų, parodo tiek idealizmo, pasišventimo ir meilės sieloms, kaip šie kunigai?

Pagaliau Bažnyčios istorijoje tokia praktika ne pirmą. Kai Anglijoje kunigai negalėjo laisvai dirbti, jie ruošėsi Europos žemyne ir paskui slapta vyko į Britų salas, kur jų laukė kalėjimas ir mirtis.

Pagrindžio seminariją išleido daug gerų ir visoje Lietuvoje žinomų kunigų. Pvz., Virgilijus Jaugelis, Petras Našlenas, Jonas-Kastytis Matulionis ir kt. Kun. J. Matulionis jau suspėjo ir lagery pasėdėti, ir vėl dirba. 1988 m.

rugpjūčio 21 d. laikė sv. Mišias badaujantiems prie Vilniaus katedros. Pogrindžio kunigai gerai užsirekomendavo tautoje ir nusipelnė tikinčiųjų meilės.

Bedieviai, matydami pagrindžio seminarijos efektyvumą, nutarė padidinti Kauno seminarijos limitą. Ir net reikalavo, kad šie pagrindžio seminariją uždarytų. Kada valdžia leis nekludomai veikti Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją, tada atpuls reikalus laikyti pagrindžio seminariją. Kol kas ji bent dalinai užpildo kunigų trūkumą ir teikia oficialiosios seminarijos klerikams drašos. Tikra pagrindžio kunigų statistika oficialiai neskelbiama. Kas tikrai turi pašaukimą, tas gali baigti vieną ar kitą seminariją, nežiūrint bedievių ir KGB užmačių. Įdomi detalė: visi Lietuvoje žino, kad kalbant su tais kunigais, kurie kritikuoja pagrindžio seminariją, reikia prikasti liežuvį.

5. Apie mokslo priemones ir jų stoką seminarijoje

Ir šiuo atžvilgiu seminarijos būklė nepavydėtina. Juk daugelį metų seminarijos dėstytojai diktavo savo užrašus, o klerikai kasdien rašydavo po 5-6 valandas. Vargu ar surasime kitą panašią aukštojo mokslo įstaigą Sovietų Sąjungoje!

Per visą dieną klerikai užrašydavo nedaug, o išskvodavo rašymui visą energiją. Tai buvo

tikrai sifinis darbas. Vėliau kunigams, vadinamiesiems ekstremistais ir vysk. J. Labukui protestuojant, seminarijos vadovybė atspausdino užrašus klerikams. Tačiau padėtis nedaug ką pagerėjo ir šių dienų seminarijoje.

Štai ką rašo 1977 m. spalio 10 d. apie seminarijos būklę neoprezbyteris Jonas Kauneckas: — Jokios sisteminės teologinės literatūros seminarijoje nėra. Pvz., čia nėra nei vieno egzemplioriaus pilno siolaikinio Sv. Rašto vertimo jokia pasaulio kalba. Seminarijos bibliotekoje nėra pilno pamokslų ciklo, nėra taip pat daugumos popiežių enciklikų, Apaštalių Sosto aplinkraščių bei nutarimų. Nėra nei vieno teologijos vadovėlio, nei vienos knygos, nagrinėjančios siolaikines teologijos problemas.

Mes baigiame seminariją net nematę siolaikinių lietuvių teologų veikalų, net nieko negirdėję apie juos. Yra žinoma, kad užsieny tokius veikalus išleisdžia A. Maceina. Pr. Gaidamavičius, A. Grauslys ir kt. Juos gauna ir cituoja ateistai. Ateistai nagrinėja teologines problemas, skaito teologinius veikalus, o mes, teologai, turime pasitenkinti „Tiesa“, „Sportu“ ir kitais tarybiniais leidiniais (LKB Kronika Nr. 31, t. 4, p. 423).

Ir šiandieną šiuo reikalu esminių pakitimų nėra. O seminarijai gyvybiškai reikia dvasinio maisto!

(Bus daugiau)

Iš sovietų išlaisvintas disidentas — vilties simbolis

(Si antraštė ir straipsnis paimti iš Cikagos „Sun Time“)

Pagal sovietų pareigūnus, dr. A. Statkevičius laikomas „bendruomenei pavojingu asmeniu“, todėl per keturis dešimtmečius buvo persekiojamas. Už tariamus nusikaltimus komunistinei santvarkai šis lietuvis kovotojas už žmogaus teises kentėjo penkis metus Sibiro gulaguose ir 8,5 metų žiauriuose psichiatrinėse ligoninėse. Jis buvo sąžinės kalnys, — pareiškė Amnesty International organizacijos atstovas William Harris, — jo išlaisvinimas yra visiems politiniams kaliniams labai reikšmingas, kurių priskaitoma šimtai.

1940 m. studijavau mediciną ir priklausiau antisovietiniam pogrindžiui, —sako dr. Statkevičius. — Vienos paskaitos metu sužinojau,

kad esu NKVD ieškomas. Tada prisidengęs svetima Vytauto Vaičekausko pavarde apie keturis metus slapstausi provincijoje. 1951 m. areštuojamas ir nuteisiamas 25 metams kalėti darbo stovykloje prie Mongolijos pasienio bei penkiems metams tremties. —Be gailėsčio buvome nuolat mušami ir alkinami. Buvome traktuojami kaip gyvuliai ir skiriami patiems sunkiausiems darbams, o jėgų jau stigo, —pasakoja dr. Statkevičius. Stalinui mirus, 1956 m. dr. Statkevičius sugrįžta į Vilnių ir tęsia medicinos studijas. Ne kartą KGB jam siūlė tapti „vienu jų“. Vėl įsijungia į pogrindinę veiklą, baigia rašyti lageriuose pradėtą poezijos rinkinį „Balsai iš laisvės kapo“. Taip pat parašė tris veikalus dorovine — kultūrine tematika, smerkiančius

komunistinę ideologiją, už ką 1970 m. vėl areštuojamas ir baudžiamas 15 metų privalomu gydymu psichiatrinėje. Paleistas po 1,5 metų.

Kadangi Sovietų Sąjunga nesilaikė 1975 m. Helsinkio susitarimų, liečiančių žmogaus teises, įstojau į lietuvių Helsinkio grupę. Protestavome dėl Afganistano okupacijos, ten žustančių lietuvių jaunuolių, dėl čekoslovakų disidentų persekiojimų bei kitų žmogaus teisių pažeidimų — prisimena A. Statkevičius.

To išdavoje vėl buvo areštuotas 1980 m. pradžioje. Kaltintas nepriklausomos Lietuvos siekimu ir Sovietų Sąjungos smeižimu. Dr. A. Statkevičiui neleista dalyvauti jo paties teismo procese, kur buvo nuiteistas 25 metams ir patalpintas specialioje psichiatrinėje ligoninėje Cerniachovske. Po trejų metų perkeltas į panašią ligoninę Taškente, kur tarp žmogudžių praleido 4 metus ir šių metų pradžioje sugrąžintas į Vilnių. Lietuvoje liko dr. Statkevičiaus žmona ir dukterė.

Renkamos aukos dr. Statkevičiaus kelienei į Australiją padengti. Aukojo: dr. J. Mikolajūnas \$ 100, J.R. Bertram \$ 30, J.B. Mašanaukai \$ 10. Viso surinkta \$ 670. Tai toli gražu iki reikiamos sumos. Todėl kviečiame visus prisidėti auka. Siųsti šiuo adresu: Dr. A. Statkevičius Fund PO Box 118 Chelsea Vic 3196.

Dr. A. Statkevičiaus iškvietimo komitetas

Lietuviai politiniai kaliniai Rytų Sibire prie Lenos upės 1956 m. Viduryje sėdi dr. Algirdas Statkevičius.

Atvyksta dr. Algirdas Statkevičius -- sąžinės kalinys

Vienas iš paskutiniųjų mūsų disidentų dr. Algirdas Statkevičius pasiekė Vakarų prieš šešis mėnesius. Savo tėvų dėka, kurie abu buvo JAV piliečiai ir 1922 m. sugrįžo į besikuriančią nepriklausomą Lietuvą, Algirdas, gimęs po metų, turėjo Lietuvos ir JAV pilietybę.

Jo vienintelė kaltė buvo tai, kad jis norėjo laisvės ir teisingumo savo tautai. Dabar jis įsikūrė Čikagoje, tačiau jam dar ilgai neges žiburyz už tėviškes namų sienkas, kurį jam ne kartą teko palikti...

Dr. A. Statkevičius šviečia mums savo drąsą, gyva mintimi ir kūrybingumu. Kilęs iš Sakių rajono, Kaune baigė gimnaziją ir keturis medicinos fakulteto kursus. Už antihitlerinę ir antistalininę veiklą nuo 1947 m. rudens buvo persekiojamas KGB. Apie keturis metus jis gyveno svetima pavarde ir dirbo ambulatorijos vedėju Biržuose bei kitur. 1951 m. buvo suimtas Šilutės rajone ir nuteistas 25 metams į Altajaus kalnų lagerį bei 5 metams tremties. Stigo maisto, kaliniai buvo negailestingai mušami ir kaip gyvuliai varomi dirbti į cemento kombinatą. Galiojo vienintelis įstatymas: „kas nedirba — turi mirti“.

Po Stalino mirties A. Statkevičius buvo amnestuotas, tačiau tremtyje teko dar išbūti 5,5 metų. Sugrįžęs į Lietuvą tęsė mokslą Vilniuje ir 1958 m. baigė medicinos studijas.

Dr. A. Statkevičius ne tik medicinas, jis ir literatas, poetas. Nuo ankstyvos jaunystės jis sugebėjo atskirti gerį nuo blogio, tiesą nuo melo. Visada vadovavosi tik savo

širdies balsu bei Tėvynės grove. KGB ne kartą mėgino jį užverbuoti, bet jis sugebėjo atsisipirti.

Iš Sibiro jis parsivežė vienų metų apimtį dienoraštį, kuris netrukus bus išleistas atskira knyga antrašte „Vergijoje prie Lenos“. Jis taip pat yra autorius knygos, pavadintos „Visuomenės gyvenimo abėcėlė“ arba „Bendražmogiškumo manifestas“.

Gdytoju dirbo Rumšiške, vėliau apie 9 metus ėjo gydytojo pareigas prie Finansų ministerijos. Buvo įsilijęs į antialkoholinį judėjimą. 1970 m. vėl buvo suimtas ir pusantrų metų išlaikytas Vilniaus kalėjime. Išėjęs į laisvę apie 9 metus dirbo Vilniaus miesto Greitosios pagalbos stotyje terapeutu, o vėliau 6 metus psichiatru.

Nuo 1979 m. jis Lietuvos Helsinkio grupės narys, o nuo 1978 m. — Lietuvos Laisvės lygos narys. Už šią veiklą bei literatūrinę kūrybą buvo internuotas 7 metams Cerniachovskio ir Taškento specialiose psichiatrinėse ligoninėse.

Sugrįžęs į Vilnių dr. A. Statkevičius parašė dar vieną knygą „Geopolinės kultūros kūrimo teorija“, kuri šiuo metu JAV ruošiamą spaudai. Tiek daug iškentėjęs dr. A. Statkevičius nusipelnė ypatingos mūsų pagarbos. ALB Krašto valdyba, Algimanto Žilinsko paskatinta, kuris pažadėjo pasirūpinti jo kelionės išlaidomis, pakvietė dr. Statkevičių atvykti į Australiją ir jis mielai sutiko.

Į Melbourną jis atvyksta gruodžio 19-tą, paviešjęs čia keletą dienų, vyks su melbourniškais ir Lietuvos dienas Adelaidėje. Krašto

valdybos narių suvažiavime jis skaitys paskaitą gruodžio 30 d. ir dalyvaus Lietuvos dienų Literatūros vakaro programoje.

Sausio 4 d. Melbourn apylinkės valdyba ruošia bendruomenės susitikimą su PLB pirmininku dr. V. Bleiausku ir dr. A. Statkevičiumi. Abu padarys pranešimus. Vasario 12 d. dr. A. Statkevičius dalyvaus Vasario 16-osios minėjime Sydnejuje, o į Tasmانيą vyks sausio 6 d. ir išbus ten iki sausio 11 d. Jis yra kviečiamas „Friends of the prisoners“ susitikti su lietuviais ir australais.

Laukiame tų brangių minučių, kada susitiksim su broliu Algirdu ir išgirsime jo mintis visiems mums rūpimais klausimais, nes jis išsakys save visos tautos vardu ir neabejotinai supras mūsų — išievių dalia.

Alisa Baltrukonienė
Krašto valdybos vardu

SALE

Kasmet Sale Seniūnija suorganizuoja Lietuvos kariuomenės šventę, pasikviesdama ir Latrobe Valley Seniūniją. Taip plačių apylinkių lietuviai su pagarba ir patriotizmu mini mūsų savanorius, kurie žuvo kovodami dėl Lietuvos laisvės.

Lapkričio 20d. šventė prasidėjo iškilmingomis Misiomis, kurias atnašavo kun. J. Petrauskas gražioje ir jaukioje Seselių vienuolyno koplyčioje.

Po pamaldų visi susirinko į Broniaus ir Onos Vitkauskų erdvius namus. Sale ligametė seniūnė Eilena Eskirtienė šiltais žodžiais pasveikino susirinkusius, pakviesdama į šventės pradžiamą kun. J. Petrauską, Latrobe Valley seniūnę Veroniką Kozeniauskienę ir prelegentą ALF pirmininką Ricardą Semetą. Pradedamas paskaitą prelegentas paprašė tylos minute pagerbti mūsų savanorius karius, žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Paskaitoje apibūdino mūsų kariuomenės steigimą, jos raidą ir kovas už Lietuvos nepriklausomybę. Oficialią dalį užbaigė Dalia Valytė Ellison pateikdama Almio Joragio eilėraštį šventės minėjimui. Vėliau buvo pasidalinta mintimis apie šiuo metu Lietuvoje vykstančius įvykius. Pabaigoje R. Semetas iškelė Australijos lietuvių fondo reikalingumą, reikšmę ir jo paskirtį mūsų gyvenime. Ragino būti rėmėjais ir įvairiomis progomis fondą remti ir jam aukoti.

Minėjimas baigtas Lietuvos himnu. Po trumpos prausos nenuilstama seniūnė E. Eskirtienė visus pakvietė pasitvirtinti prie didelio gėrybėmis apkrauto stalo ir turtingos loterijos, kur susirinkusieji mažiausiai besišnekučiuodami praleido atmintiną Lietuvos kariuomenės minėjimo šventę. E.S.

Australijos rajone vadovų atžymėjimai

LSS Vyriausiems Skautininkams ir Tarybos nariams pristačius, lapkričio 1d. proga LSS Tarybos Pirmija VI-ju korespondenciniu posėdžiu pasišymėjusius vadovus bei rėmėjus pakėlė į vyresniškumo laipsnius ir apdovanojo LSS Garbės Zenklais.

Tarpe apdovanotų JAV ir Kanados vadovų, randame ir sekančius Australijos Rajono narius: pakeltas į Vyresnio Skautininko laipsnį - sfil. kun. Dr. Pranas Dauknyš - Melbourne. Pakelta į Skautininko laipsnį - ps.fil. Elena Erzikov - Sydnejuje, ps. Narcizas Ramanauskas - Melbourne, ps. Rasa Statkuvienė - Melbourne. Pakelta į Paskautininko laipsnį - v.sl. Tamara Vingilienė - Sydnejuje, v.sl. Vytenis Šlogeris - Sydnejuje. Apdovanota Padėkos Ordinu - v.s. Jonas Zinkus -

Sydnejuje. Apdovanota Lelijos Ordinu - v.s. Jonė Zitkevičienė - Melbourne. Apdovanota Ordinu už Nuopelnus su Rėmėjo Kaspinu - sk.vyt. Liudas Bungarda - Geelonge.

LSS Australijos Rajono Vadija sveikina pakeltuosius ir apdovanotus ir linki sėkmingo darbo skautiškoje veikloje!

Vy-

Melbourno Džlugo tunto vyresnės skautės 1978m. ruošiantis VI Tautinei stovyklai Gilwell Parke netoli Melbourn. Kurias atpažįstame po 10 metų?

MELBOURNAS

Lietuvių draugija

Lietuvių draugijos (Lithuanian Friendly Society) susirinkimas įvyko spalio 16d. Lietuvių namuose. Pirmininkė D. Levickienė savo veiklos 1987-8m. apskaita pranešė svarbią finansinę informaciją. Yra įsteigtas Patikėtinis fondas (Trust Fund) specialiai priimti depozitus iš norinčių apsigyventi Sodyboje. Depozitai bus naudojami tikai tinkamo sklypo įsigyjimui. Depozitai grąžinami tik su 6 mėnesių įsėjimu. Už depozitus bus mokama 7%. Depozitus išėmus prieš 12 mėnesių termino, bus mokama tik einamosios sąskaitos nuosimtis, maždaug 4%. Nors nutarta minimumas depozito turėtų būti \$20,000, bet jei tas sudarytų finansinių sunkumų, galima priėmti prie tinkamo susitarimo.

Norintieji pasinaudoti Sodybos patalpomis tolimoje ateityje, gali susimokėti taip vadinama „cumulative deposits“ - auganti, didėjanti depozitą, ir toliau gaus nuosimčius už tą depozitą, net ir tada, kai žemė bus nupirktą. Minimumas sklypui įsigyti reikia 15 asmenų po \$20,000.

Sodybos įvykdymui reikia maždaug 2,5 akrų, sutalpinti 20 „villa units“ ir 30 lovų hostelij. Sklypų kainos skirtingos pagal vietoje. Nuo paskutinių informacijų kainos pakilo 20% - 30%. Kam tas įdomu, prašomi pažiūrėti valdybos duomenis iš „Victorian General's“ įstaigos.

Izdininkui J. Petrašoniui pasitraukus iš valdybos, susirinkimas vienbalsiai priėmė J. Snirą perimti izdininko pareigas. Rinkimų nebuvo, nes tik vienas kandidatas. Sekretorei Danai Sadauskaitė-Gaylard laikinai išvykus, jos vieton kooptuotos dvi sekretorės: Birutė Kymantienė ir Ona Prašmutienė. Valdyba paruošė buto arba bendrabučio intereso registraciją - anketą, kad sužinotų asmenų - narių poreikavimus ir galėtų sudaryti tinkamas sąlygas pensininkams bei kitiems asmenims patogiai gyventi Sodyboje. Valdyba prašo, kurie dar negrąžino anketas, nedelsiant atsiųsti valdybai arba palikti pas V. Alekną Talkos įstaigoje.

Birutė Kymantienė
Valdybos sekretorė

Knygos į Lietuvą!

Australijos Lietuvių fondas dar turi neišplatinęs didoką kiekį „Australijos Lietuvių metraščio“ II t. Jis atpigintas iki \$ 15. Šiuo metu tokie leidiniai jau lengvai patenka į Lietuvą siunčiant paštą. Iš minėto metraščio Lietuvos žmonės matys kaip gyvena ir veikia Australijos lietuviai. Metraštinis gaunamas Lietuvių namų bibliotekoje, o pas F. Sodaitį spaudos platinimo kioske prie sv. Jono bažnyčios klekvienu sekmdienį tarp 11-12 val.

Dr. Algirdo Statkevičiaus kelionėi aukojo \$100 E. Slurnienė, po \$50 kun. Dr. P. Dauknyš, Soc. Moterų Globos d-ja, G. Z. Mackevičiai, O. Juškienė, D.G. Zemkainiai, \$40 B. Prašmutaitė, po \$20 S. Stankonavičius, A.J. Baltrukoniai, P. Dranginis, P.S. Svambariai, \$16,50 Irena O'Dwyer, po \$10 E.A. Bakaičiai, V. Mačys. Visiems aukotojams dėkoja Giedrė Kaladienė.

Naujų Metų sutikimo ballius

Šeštadienį, gruodžio mėn. 31d.

Lietuvių namų salėje, North Melbourne, 50 Errol St. Griež šaunus orkestras. Puikl vakarienė. Sampanas. Pradžia 8 val. - Kaina \$20 asmeniui.

Visi tautiečiai iš tol ir arti kviečiami tame balluje dalyvauti. Bilietus galite užsisakyti iš anksto, tačiau paskubėkite, kad vietų nepritrūktų. Užsisakyti pas J. Tamošiūną tel. 859 6291 arba pas V. Kružienę tel. (059) 75 5872.

Melbourno Apylinkės Valdyba

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Mūsų parapijos sekmadienio mokyklos mokslo metų užbaigimas gruodžio 11d. sekmadienį lietuviškomis pamaldomis Sv. Jono bažnyčioje ir Akto Lietuvių namuose 2.30 val. Visi kviečiami dalyvauti pamaldose ir akte su įdomia programa, pasidžiaugti jau čia trečios kartos gimusių lietuvių atžala jų segebėjimais Tėvynės Lietuvos labui. Prašau visų, kad salė nebūtų tuščia šiam pasirodymui, kad jaunimas turėtų entuziazmo ir sekančiais metais lankyti šią lietuvišką mokyklą!

Bendras Kūčias ruošia Tautos Fondo Rėmėjų Būrelis Lietuvių namuose Kūčių vakare 6 valandą. Vaikams iki 8 metų amžiaus veltui, iki 15 metų tik \$6, suaugusiems po \$12. Užsisakyti vietas ir apsimokėti iki gruodžio 22d. pas Vincą Zlogą sekmadieniais prie bažnyčios ir Lietuvių namuose.

Parapijų aukojai: \$250 Z. Mackevičius, \$150 J. Kirša, po \$100 Pr. Mulevičius, A. Valkienė, J.M. Venckai, \$90 J. Bruožis, \$80 Pijus Vaičaitis., \$70

LITERATŪROS KONKURSAI

Siekiant paskatinti Australijoje gyvenančius lietuvius rašyti, Australijos Lietuvių fondas skiria dvi konkursines literatūros premijas (jaunesniajai ir vyresniajai kartai) po 1000 dol. kiekvieną. Pirmoji premija jaunimui — iki 35 m. amžiaus. Antroji premija — amžius neribotas. Premija bus skiriama atsižvelgiant į kūrinio meninę vertę. Jeigu tarp atsiųstų kūrinių nebus verto premijavimui, komisija pasiūlys Australijos Lietuvių fondui tris asmenis, premijuotinus už bendrą įnašą į grožinės lietuvių literatūrą. Remdamasis komisijos nutarimu, vienam jų ALF skirtų premiją.

Sąlygos: novelės tematika pageidautina iš lietuvių gyvenimo. Ją pasirenka pats autorius. Apimtis — 50 mašinėle spausdintų puslapių (gali būti ir mažiau). Bus priimami lietuvių ir anglų kalba rašyti kūriniai. Rašinius pristatyti iki 1989 m. birželio 30 d. Pageidautina, kad rankraštiniai veikalai būtų parašyti mašinėle. Siųsti po vieną egzempliorių. Siunčiant rankraštį, naudoti slapyvardę, bet užlipintame voke paduoti tikrą pavardę, adresą ir telefoną. ALB Krašto valdyba pakvieta kvalifikuotus asmenis, kurie maloniai sutiko sudaryti vertinimo komisiją. Štai ji: Elena Jonaitienė, Isolda Davis ir Alena Karazijienė. Pirmininkauti sutiko Elena Jonaitienė, todėl kūrinius reikia siųsti jai sekančiu adresu: 18 Gloucester Rd. Epping NSW 2121.

Ant voko užrašyti: AL fondo Literatūrinės premijos konkursas, pažymint kuriai premijai veikalas skirtas, jaunimo ar neriboto amžiaus.

Daug laiko nėra. Krašto valdyba ragina šia vertinga premija pasinaudoti, kurią Australijos Lietuvių fondas paskyrė, tačiau pats lieka tik mecenato vaidmenyje. Konkurso organizatorė yra Krašto valdyba. Kviečiame visus suinteresuotus įsijungti į šį konkursą.

ALB Krašto v-bos sekretorė

A.L. Fondo nariui

A.A. Vaclovui Grigonui

mirus, nuosirdžiai užjaučiame jo gimines ir artimuosius.

Australijos Lietuvių Fondo Valdyba

J. Ciurinskas, \$60 S. Stankūnavičius, po \$50 K. Augūnienė, J. Simutienė, \$45 E. Sidlauskas, po \$40 B. Sadauskas, V. Sidabra, \$35 G. Klejienė, po \$30 S. Budrevičienė, L. Pucius, \$22 A. Jasmantas, \$20 A. Tamašauskas. Religinei Salpai dėl persekiojamos Lietuvos Bažnyčios \$10 E. Karvelienė. Visiems aukotojams nuosirdžiai dėkoja kun. Pr. Dauknyš.

Antanina Mececkienė, 76m. amžiaus, mirė North Yalourne XI.22. Palaidota iš vientinės bažnyčios XI.28. Pranešė Latrobe Valley Senionė Veronika Koženiauskienė.

Ceslovas Valodka Geelonge paguldytas į miesto ligoninę, ten numetė daug svorio, daromi tyrimai, - pranešė Juozas Gailius.

Į tautinę stovyklą!

Jau yra gauta nemaža tautinės stovyklos registracijos lapų, tačiau dar yra skautų, kurie pareiškė norą dalyvauti stovykloje, o registracijos lapų ir mokesčio neprisiuntė. Kviečiame visus kuo skubiausiai atlikti tuos formalumus, nes registracijos laikas jau pasibaigė. Stovyklos mokeskis vienai dienai — \$14. Tai tik tiems, kurie negalės stovykloje būti visą laiką, o tik vienai kitai dienai atvažiuos.

Atvykustieji iš kitų miestų renkasi sausio 2 d., 10 val ryto Lietuvių namuose (6 Eastry St. Norwood), iš kur jie bus nuvežti į stovyklą. Registracijos lapus prašome siųsti šiuo adresu: Miss D. Baltutis, 1 Belinda Street, Evandale 5069.

Sausio 8 d., sekmadienį — svečių diena. Tą dieną įvyks paskutinis lauzas. Sausio 9 d., pirmadienį — stovyklos uždarymas ir išvykimas namo.

Tautinės stovyklos komitetas

Popiežius Jonas Paulius II Sv. Petro aikštėje susirinkusiai miniai sekmadienį kalbėjo apie Pasaulinę Misijų dieną. Popiežius sveikinimo ir padėsinimo žodžiais kreipėsi į visus misijonierius-vyrus ir moteris - kurie yra pašventę savo gyvenimą Kristaus Evangelijos skelbimui, drauge paragindamas visų pasaulio kraštų Bažnyčias dosniai parenti misijinę veiklą. Jaunimą Popiežius kvietė atsilepti į Dievo šaukimą būti jo pjūties darbininkais.

Vatikane Popiežiškoje Mokslų Akademijoje buvusiam sovietų kaliniui profesoriui Anatolijui Koriaginui įteikta premija už jo pastangas humanistikos vertybėmis pagrįsti medicinos mokslą. A.Koriaginas buvo 6 metus kalinamas sovietų priverčiamųjų darbų lageriuose už tai, kad atsisakė pripažinti psichiniais ligoniais politinius ar sąžinės sumetimais įkalintus visiškai sveikus žmones.

Kun. A. Svarinskas kalba Italijos jaunimui

Italijos katalikų jaunimo sąjūdžio „Išsilaisvinimas per bendravimą“ žurnalas „Trenta Giorni“ (30 dienų), paskutiniame savo numeryje atspausdino žurnalistės Diethild Treffert pasikalbėjimą su buvusiu lietuvių sąžinės belaisviu kun. Alfonsu Svarinsku. Ilgame, net penkis žurnalo puslapius užimančiame pokalbyje, kunigas A. Svarinskas pasakoja apie paties patirtus išgyvenimus sovietų priverčiamųjų darbų lageriuose, apžvelgia taip pat dabartinę Bažnyčios padėtį Lietuvoje, iškelia Lietuvos tikinčiųjų vedamą kovą už religinės laisvės apsaugojimą.

Kalbėdamas apie religinę padėtį Lietuvoje, kun. Svarinskas pažymėjo, kad, pavyzdžiui, jo vadovaujamoje Viduklės parapijoje, beveik visi kūdikiai yra krikštijami, beveik visos jaunos poros tuokiasi bažnyčioje, visi mirusieji yra laidojami dalyvaujant kunigui. Miestuose skaičiai yra kiek mažesni, bet ir čia beveik visi vaikai yra krikštijami. Tikintieji labai skaudžiai pergyvena religinės literatūros stoką ir draudimą suteikti vaikams religinį auklėjimą. Tai bene pačios opiausios problemos Lietuvos religiniame gyvenime, pastebėjo kun. Svarinskas. Pavyzdžiui, kiekviena parapija gavo ne daugiau kaip 60 egzempliorių senesnių išleisto Sv. Rašto knygu.

Tevai negali parengti savo vaikų Pirmajai Komunijai, nes patys nėra gavę tinkamo religinio auklėjimo. Kunigams tėra leidžiama patikrinti vaikų turimas religines žinias. Valdžia griežtai kontroliuoja, kad toks patikrinimas netaptų religijos pamoka. Nepaisant to, kalbėjo kun. Svarinskas, daug dirbą Lietuvoje, o taip pat slaptai dirbančios seserys vienuolės dėsto vaikams katekizmą. Ir mano byloje vienas iškeltų kaltinimų, pažymėjo kun. Svarinskas italų katalikų žurnalui, buvo tas, kad dėščiau vaikams katekizmą. Italų katalikų žurnalas atkreipia dėmesį, kad kun. Svarinskas drauge su kitais keturiais lietuviškais kunigais įsteigė Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komitetą. Viename to komiteto dokumentų, kurį pasirašė trys ketvirtadaliai Lietuvos kunigų ir du vyskupai, buvo pažymėta, kad kunigai negali paklusti įstajams, kurie akivaizdžiai prieštarauja Bažnyčios kanonams.

Kunigas Svarinskas žurnalistei papasakojo taip pat apie Kauno Kunigų seminarijos padėtį, pažymėdamas, kad šiais metais iš 46 kandidatų į seminariją buvo priimta 40, taigi, šeši buvo atmetti, nors jie buvo labai tinkami kandidatai. Kun. Svarinskas priminė, kad Lietuvoje

kandidatų į kunigus tinkamumą, kaip ir kunigų skyrimą į parapijas, galutinai nustato valdžia, tai yra Religijos reikalų taryba. Saugomas iš savo pusės tarp norinčiųjų įstoti į seminariją bando verbuoti informatorius, tačiau laimingu būdu dauguma kandidatų, nepaisant didelio psichologinio spaudimo, atsisako bendradarbiauti su saugumu.

Kun. Svarinskas, baigdamas pasikalbėjimą, pažymė, kad Lietuvos tikintieji su nepaprastu džiaugsmu sutiko žinią apie vyskupo Vincento Šladkevičiaus paskyrimą pirmuoju Lietuvos kardinolu. Vyskupui tremtiniui Julijonui Steponavičiui tikintieji reiškia nuolat savo solidarumą, reikalaudami jo sugrįžimo iš tremties į savo vyskupiją. Italų katalikų jaunimo sąjūdžio „Išsilaisvinimas per bendravimą“ žurnalas yra leidžiamas šimto tūkstančių egzempliorių tiražu italų, anglų, prancūzų, ispanų ir portugalų kalbomis.

Lietuvių Radijo tarnyba Vatikane

Tauta atgimsta, nors prigąsdinta

Laiškas iš Lietuvos, rašytas spalio 25

Lietuvoje - atgimimas. Nežinau ar kada nors plevėsavo tiek trispalvių, ar žmonės verkdamo giedodami „Lietuva, Tėvyne mūsų, Tu didvyrių žemė...“ Tauta atgimsta, bunda iš miego. Nors labai prigąsdinta...

Šį šeštadienį ir sekmadienį praleidome pas Arūną Vilniuje. Nakvojame susispaudę viename Arūno šeimos kambaryje. Atsivertėme jo senelio keturių metų gimtadienį. Ant torto uždegėme keturias žvakutes ir pametėme mažylį keturis kartus į viršų. O vakare Gedimino kalno papėdėje, Katedros aikštėje vyko lietuvių šventė. Susirinko apie 30 tūkstančių žmonių su degančiais fakelais, su žvakutėmis, su tautinėm vėliavom, ir iki vidurnakčio Vilnius skambėjo lietuviškomis dainomis, buvo skaltomos eilės apie Tėvynę Lietuvą. Šventė baigėsi giesme, Maironio žodžiais: Lietuva brangi, mano tėvyne... Visa aikštė dainavo susikibus rankomis. Virš Gedimino pilies, ant kurios plevėsuoja dabar mūsų trispalvė, šaudė raketos. Tai buvo mūsų visų, lietuvių, šventė.

Dabar vėl šiokladieniai darbai, prie parduotuvių eilutės... Dienos labai įtemptos Lietuvoje. Visoje Tarybų Sąjungoje daug pakeltimų, vos spėjame skaityti laikraščius, o vakare žiūrėti televizijos naujienų.

Sonus lapkričio mėnesį turės etilį karliuomenę. Dažnai apsisverkiu rūpindamasi kur nusiųs. Dar neišsikvojame, kad lietuvių tarnautų tik Lietuvoje.

Nauji Valdybos nariai

Melbourno Lietuvių klubo valdybos metiniais rinkimais į valdybą pagal balsų daugumą yra išrinkti:

Monika Zlogienė

Rimas Mickus

Vladas Bosikis

I kandidatas — Judita Valtiekūnienė

II kandidatas — Feliksas Sodaitis

Melbourno Lietuvių klubo valdyba

SYDNEJUS

Pavergtų Tautų demonstracija

Tarptautinė Žmogaus Teisių diena yra kasmet gruodžio 10 d. NSW Pavergtų Tautų komitetas organizuoja demonstraciją prie Sovietų Sąjungos konsulato, Fullerton Street, Woollahra. Pradžią išval. Tautiečiai kviečiami dalyvauti su plakatais ir tautinėmis vėliavomis, išreiškiant Solidarumo sąjūdžiui Lietuvoje ir kitur. Reikalaujame paleisti visus politinius kalinius, laisvą susisiekimą su tauta. Pagrindiniu kalbėtoju bus John Spencer QC - opozicijos Teisingumo ministras ir viešnia iš JAV - latve, kuri ilgus metus išbuvo Sibire.

A. Kramilius
NSW PT komitetas

Pavykęs koncertas

Spalio 23 d. Lietuvos klube įvyko tarptautinis koncertas, kurį suorganizavo „Dainos“ choras. Programą atliko Sydnejaus „Dainos“ choras, vad. Birutei Aleknaitei ir Justinui Ankuil bei svečių choras „Lorelei“ iš Newcastle, kuriam vadovauja visiems mums gerai pažįstamas ankstesnis Newcastle lietuvių choro dirigentas Stasys Zukas.

Sausakimšai buvo perpildyta Lietuvos klubo auditorija. Susidomėjimas plačiosios visuomenės buvo labai didelis. Lietuvių pranešėjai Danutei Ankienei pasveikinus svečius, koncertą pradėjo „Dainos“ choras, diriguojant Justinui Ankuil. Padainuota: „Anoj pusėj Nemunėlio“, „Paparčiai“, ir „Palankėj, palankėj“. Diriguojan Birutei Aleknaitei, „Dainos“ choras padainavo Joninių dainą „Jūs bernėliai“ ir „Šauk mergele“. Nuotaikingai nuskambėjo lietuviškos dainos. Jautėsi choro susidainavimas ir drausmė jaunų dirigentų rankose.

Po trumpos pertraukos į sceną išėjo svečių choras, kurį lietuviškai pristatė pats dirigentas St. Zukas, primindamas, kad pasikeitus laikams bei aplinkybėms, ši kartą jis atvežė chorą, kuris dainuos svetima kalba, bet daina esanti ta pati. Žmonės dainuoja apie savo tėvynės grožį, meilę kraštui, taip kaip ir mūsų lietuviški chorai.

Vokiškas dainas publikai pristatė Renate Seidl ir akompanuojant Margaret Ulanienel, choras padainavo „Lorelei“ ir dar 15 dainų. Solo partiją atliko mūsiškė Zina Zakarauskiene, taip pat dainuojanti vokiečių chore. Kitos dainos daugiau klasikinio pobūdžio. „Lied an die Freude“—Beethoveno, „Erlaube mir Madchen“—J. Bramso, „Die Perle Tirols“—laudies daina, „Abendruhe“—W. Mozarto. Franz Seidl padainavo solo „An die Freude“.

Viena kita daina buvo pažįstamos mūsų vyresniosios kartos žmonėms, sugrąžino juos į pirmuosius pokario metus Vokietijoje. Visos dainos labai melodingos, puikiai atliktos ir labai šilta publikos priimtoms. Tai neabejotinai ir choro vadovo Stasio Zuko nuopelnas. Čia norisi priminti mūsų chorams, kad kartais repertuare yra labai neįdomių dainų, o jas išmokti reikia daug laiko. Dažniausia tokios dainos kartą sudainuojamos ir užmetamos.

Vokiečių svečiai buvo pavaišinti šilta vakariene, kurios jie nesitikėjo. Pasak jų, važiavo abejodami, ar jų panorėsim klausyti ir ar mums jų

dainos bus įdomios. Grįžo sužavėti lietuvių draugiškumu ir svetingumu bei vildamiesi, kad ir atelyje dar teks drauge dainuoti. „Dainos“ choras buvo pakviestas atvykti į Newcastle su lietuviška daina. Vokiečiai iš anksto pasakė, kad jie neturės sąlygų taip priimti mūsiškių, kaip patys buvo priimti Sydnejuje.

Svarbi reprezentacija

Plačiai skaitėme spaudoje apie Lenkijos kardinolo Jozef Glemp vizitą Australijoje. Jo ypatingai laukė Australijos lenkų bendruomenė ir tam iš anksto ruošėsi iškilmingai sutikti aukštą svečią. Buvo gautas oficialus kvietimas prel. P. Butkui ir lietuvių tikintiesiems. Oficialus kardinolo sutikimas įvyko XIII d. Polish War Memorial Chapel, Censtakavos Marijos šventovėje Marayong. Lenkai šlame priėmimo tikėjosi pamatyti ir išgirsti lietuvių tautinius sokius bei chorą. Kadangi buvo planuojamas kun. P. Martūzo 25 metų kunigystės minėjimas lapkričio 13 d., tai lenkams buvo duotas atsakymas, kad dalyvausim su savo Dvasios vadovu prel. P. Butkum. Atkėlus kun. Martūzo jubiliejų savaitę anksčiau, gavosi labai keblai padėtis. Prelatui P. Butkui reikėjo rinktis — ignoruoti lenkų kvietimą ar švesti kartu kun. Martūzo jubiliejų.

Prel. P. Butkus nutarė dalyvauti kardinolo sutikime, kur lenkai labai pagerbė atvykusį lietuvių atstovą. Lietuvių vardas buvo kartojamas per visas iškilmes, nors jų pačių ten ir nesimatė.

Iškilmingose pamaldose dalyvavo 20 lenkų kunigų ir mūsų prelatas P. Butkus. Per pamaldas vyko konfirmacija, kur 200 lenkų priėmė *Sutvirtinimo Sakramentą*. Mūsų prelatas buvo pasodintas prie kardinolo, su kuriuo pasikalbėjo angliškai ir vokiškai. Nuo lietuvių prelatas P. Butkus įteikė kardinolui 600 metų Krikščionybės medalių. Lenkų organizatoriams Wrona ir Richard Treisteriui — sv. Kazimiero medalius. Vėliau vykusiam koncerte programą atliko lenkų ir ukrainiečių jaunimas. Lenkai būtų labai šilta sutikę ir lietuvių menines pajėgas, de ja, šio malonumo teko atsisakyti, nes lietuvių bendruomenėje vyko kita svarbi šventė — kun. P. Martūzo sidabrinis jubiliejus. Dėkojame prel. P. Butkui už puikią lietuvių reprezentaciją, sutinkant Lenkijos kardinolą Jozef Glemp.

A. Kramilius

Kariuomenės šventė

Sydnejaus LKV skyriaus ruoštas minėjimas įvyko lapkričio 20 d. Pradėta pamaldomis. Prel. P. Butkus aukojo sv. Mišias už mūsų žuvusius karius ir Lietuvos laisvę. Savo pamokslė prel. Butkus nušvietė Lietuvos kariuomenės didelį vaidmenį Lietuvos gyvenime. Organizuotai su vėliavomis dalyvavo ramovėnai ir šauliai. Pamaldų metu giedojo „Dainos“ choras, vargonais palydėjo A. Kramilius.

Viešas minėjimas vyko 3 val. Lietuvos klube, kur atvyko gana didelis tautiečių skaičius. Svečiai iš Lietuvos pirmą kartą pamatė mūsų organizacinę veiklą išvijoje.

Minėjimą atidarė Sydnejaus skyriaus pirm. A. Vinevičius, supažindindamas su šventės reikšme. Gillal susikaupę iš klausėme Dvasios vado prel. P. Butkaus invokaciją. Šios dienos paskaitai buvo pakviestas Australijos kariuomenės REME dalinio viršininkas majoras Saulius Karpuska, kuris gimęs Geelongo lietuvių kolonijoje ir vedęs sydnėjiškę Satauskaitę bei augina lietuvišką šeimą. Savo paskaitoje majoras Karpuska nušvietė Australijos kariuomenės vaidmenį ir jos problemas šiais laikais, visa tai pademonstruodamas skaidrėmis.

Meninėje dalyje eilėraščius deklamavo Alfa Savickienė ir A. Kramilius. Dvi dainas duetu padainavo Alfa Savickienė ir Jadvyga Muscinskienė, pritarė gitarra. „Dainos“ choro vyras, diriguojant Justinui Ankuil, padainavo „Kur gimta padangė“, „Sutems tamsi naktuzėlė“ ir „Plaukia Nemunėlis“.

70 metų sulaukusiems ramovėnams buvo įteikti specialūs pažymėjimai. Jūs gavo Leonas Zigmantas ir Steponas Klemenis iš Newcastle. Prel. P. Butkus, pagerbdamas uolų parapijos darbininką ir „Ramovės“ pirmininką Antaną Vinevičių, švenčiantį savo 75 m. amžiaus jubiliejų, įteikė jam knygą „Vilniaus architektūra“. Antanui sugiedota „Ilgiausių metų“ ir pareikšta užuojauta dėl jo žmonos Sofijos sunkios ligos.

Prieš pamaldas ir minėjimo metu buvo renkamos aukos „Kario“ žurnalui paremti, kuris atsidūręs sunkioje finansinėje būklėje.

Minėjimo eigą koordinavo A. Kramilius. Programos dalyviams padėjo A. Vinevičius ir įteikė po puokštę lietuviškių rugiagėlių, o dirigentui Justinui Ankuil — knygą apie Lietuvos kariuomenę. Minėjimas baigtas Tautos himnu.

kor.

Australijos Lietuvių fondas

Fondo valdyba paskyrė \$ 1000 stipendiją Dainai Mauragytei iš Canberros, vykstančiai į Vasario 16-osios gimnaziją, o Melbourne Parapijos sekmadienio mokyklos mokiniams mokslo metų užbaigimo proga — \$ 120. Aukos

Latrobe Valley seniūnijos narlio a.a. Vaclovo Grigonio atminimui po \$ 20 Latrobe Valley seniūnija (278), A.J. Sabrinskai (350), V.T. Rosato (30), A.E. Eskirtai (231), po \$ 10 G. Baleiša (35), F. Sodaits (223), V. Kozeniauskienė (195), V. Norklėnė, po \$ 5 M. Rosato, M. Sodaitsienė (25), A. Baltrukonienė (185), K. Umbrasienė.

Gauta per mūsų įgaliotinį Adelaidėje A. Zamoiskį: \$ 20 J. Beinoravičius (140), \$ 10 A. Gudelis (380), \$ 20 Ignas Taunys (383), \$ 10 O. Zamoiskienė (140), vietoj gėlių laidojant a.a. Adolfa Bulį.

\$ 10 Ona Alekniene (724) Vic., a.a. Nadieždos Butkuvienės atminimui. Nuoširdus aciū už aukas.

Vincas Ališauskas
AL Fondo išdininikas

GEELONGAS

Lietuvių sąjungos klubo veikla

Geelongo Lietuvių sąjungos klubo metinis narių susirinkimas įvyko lapkričio 5 d. Lietuvių namuose. Susirinkimą atidarė klubo pirm. J. Gallius, pakviestas visus jame dalyvaujančius atstoti ir susikaupimo minute pagerbti neseniai ir taip netikėtai mirusį Juozą Klupšą ir visus klbus jau anksčiau mirčius angelo pakviestus Geelongo klubo narius. Pirmininkauti buvo pakviestas K. Starinskas, sekretoriauti — A. Karpavičius. Apie metinę klubo veiklą pranešimą padarė pirmininkas J. Gallius bei perskaitė praeito susirinkimo protokolą. Valdybos finansinę padėtį apibūdino kasininkas L. Bungarda, o revizijos komisijos patikrinimo aktą perskaitė V. Bindokas.

Po trumpų diskusijų, susirinkimui patvirtinus metinės veiklos gaires, išrinkta nauja klubo valdyba bei revizijos komisija. Mandatų komisija, susidedanti iš V. Mačiulio, P. Cerakavičienės ir J. Jančiauskienės, patikrinusi slapto pasiklausymo davinius rado, kad pagal balsų daugumą į naująją klubo valdybą išrinkta: Juozas Gallius, Irmgarda Galliuviene, Liudas Bungarda, Juozas Medelis, Viktoras Cerakavičius. Kandidatais liko Marija Manikauskienė ir Birutė Liebich. Revizijos komisijon išrinkta: Vytas Mačiulis, Genovaitė Valaitienė, Viadas Adomaitis. Kandidatai: Irta Valodkienė ir Ceslovas Valodka.

Susirinkimo pirmininkas K. Starinskas, padėkojė dalyviams už taip gausų atsilankymą bei darbingą požiūrį, susirinkimą uždarė sugiedojus Tautos himną. Vėliau vyko valses, kurias paruošė buvusio valdyba.

Naujoji Geelongo Lietuvių sąjungos klubo valdyba pareigomis pasiskirstė sekančiai: vald. pirm. — Juozas Gallius, vicepirm. — Juozas Medelis, moterų reikalams vicepirm. — Irmgarda Galliuviene, sekretorius — Viktoras Cerakavičius, kasininkas — Liudas Bungarda. Sekretoriaus adresas: V. Cerakavičius, 4 Walsgott St. Nth. Geelong 3215.

Naujai išrinkta valdyba praneša, kad tradicinis Kalėdų pobūvis ir Kalėdų eglutė vaikams įvyks gruodžio 10 d. (šeštadienį) 6 val. vakaro Lietuvių namuose. Vakarienės kaina švediška: stalui — \$ 8 vienam asmeniui, vaikams iki 10 metų — nemokamai. Atvykus ir Kalėdų Senelis. Tėvų patogumui dovanėles galima bus palikti pašeimines, aiškiai užrašant vaikų vardą. Valdyba privalo žinoti suaugusių ir vaikų skaičių, todėl reikia iš anksto užsirašyti pas Irmgardą Galliuviene telefonu: 214235.

Geelongo Lietuvių sąjungos valdyba

ATSIŪSTA PAMINETI

Chronicle of the Catholic church in Lithuania. No 75, 76, 77, atskirais leidimais. Iš LKB Kronikų originalo į anglų kalbą išvertė kun. Kazimieras Pugevičius ir Marian Skabelkis. Išleido Lietuvių Katalikų Religinė Salpa, 351 Highland Blvd. Brooklyn NY 11207, USA.

Moterių, Lietuvių moterų žurnalas Nr. 3 ir 4, atskiri leidiniai, kartu atėję. Redaktorė Nora Kulpavičienė. Leidžia - Kanados Lietuvių katalikų moterų draugija. Redakcija ir administracija: 1011 College St. Toronto, Ontario M6H 1A8, Canada. Metams \$10.

TALKOS PASKOLOS - PIGESDĖSI

Baldams, automobiliui, smulkiems reikalams...

Asmeninės, garantuotos paskolos iki \$10,000

\$10,000 penkiems metams kainuos tik \$58 | savaitę.

TALKOS ĮSTAIGOS VEIKIA LIETUVIŲ NAMUOSE

Adelaide - Sekmad. 1 - 3 val.
Melbourne - Sekmad. 10 - 2 val.
Sekmad. 1 - 3 val.
Sydney - Sekmad. 2 - 4 val.